

Voor Robyn

Dit boek is tot stand gekomen met steun van het
Letterenfonds

© Tekst: Jowi Schmitz, 2016

© Uitgave: Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren, 2016

EAN: 978 90 8967 222 3

Jowi Schmitz

WEG

*Als je maar hard genoeg rent,
weet niemand meer waar je bent.*

Jetse Batelaan

‘Het leven geeft geen cadeautjes.’ Robin schoot zijn sigaret in het gras naast de vangrail. Hij had ringen om al zijn vingers. ‘Als je iets wilt, moet je het zelf doen. Zo simpel is het. Bang zijn is geen optie. Punt.’

‘Wel,’ zei Anna.

Robin stak een nieuwe sigaret aan met een aansteker waar een naakte vrouw op stond. Hij had er drie van. ‘Wel wat?’

‘Cadeautjes. Het leven geeft ze wel.’

Ze zouden gaan. Binnenkort. Ze zaten nu nog hier, in die vangrail, in de nachtlucht, maar dit was het laatste stukje Nederland van haar leven. De wereld kwam al bijna binnen.

‘Binnenkort steken we onze duim op,’ zei Robin, de rook kwam met zijn woorden zijn mond uit. ‘We liften naar Frankrijk, dan door naar Spanje, vanaf daar wordt het makkelijk.’

‘Waarom?’

‘Daar is het warm.’

Anna was veertien, Robin al zeventien. Hij had een blauwe stuiterbal die hij overal liet stuiteren. Hij kon er ook trucjes mee. Die stuiterbal hoorde bij hem, woonde in de

zak van zijn legerjas. Robin raakte bijna nooit iemand aan. Maar haar hand pakte hij vast. Om haar schouder sloeg hij soms een arm. Anna had haar lange haren in dezelfde kleur geverfd als die van Robin. Hij had zwarte vegen van make-up bij zijn ogen. Zijn ogen waren groen. Hij rookte. Een pakje sigaretten per dag als hij de kans kreeg.

Anna rookte niet en van make-up gingen haar ogen prikken. Dichterbij kon ze niet komen.

Robin behoorde tot de eerstegraads gevallen. Robins vader had Robins moeder doodgeslagen. Met een hamer. Een aanval van gekte, een plotse psychose wellicht veroorzaakt door een onverwerkte rotjeugd. Dat stond tenminste in de krant, Robin zelf zei er bijna nooit iets over.

Er bleek geen enkel familielid te zijn dat Robin in huis wilde nemen. Zo kwam hij twee jaar geleden in Huize Landvoorzand. Op kosten van de staat.

Zijn familie had misschien geen interesse in Robin, Anna's moeder gaf hem in ieder geval een plek om te wonen. Verder had Robin een heel legertje welzijnswerkers en bezorgde onderwijzers om zich heen.

'Waarom wil je eigenlijk weg, jij krijgt liefde van iedereen,' zei Anna, een beetje jaloers.

'Dat is geen liefde, dat is medelijden. Medelijden is een vorm van mishandeling,' zei Robin. Of eigenlijk zei hij: 'Ffff (inhalering) Medelijden, pffff (rook uit zijn mond) is een vorm van ffff, mishandeling, pfffff.'

Anna wist niet of ze het daarmee eens was, zij hield er stiekem wel van als iemand medelijden met haar had. Niet dat iemand dat ooit had. Of ja, zichzelf.

Als ze eerlijk was vond ze Robin ook zielig. Dat je vader je moeder vermoordt en dat daarna niemand je wil. Als je dán nog niet zielig bent.

Robin zei: 'Als niemand je wil, ben je vrij. Vrijer dan dit wordt het niet.'

Anna wiebelde met haar benen. Ze hing met haar billen in het vak van de vangrail. Het zat niet lekker, maar het voelde goed.

Het was laat aan het worden. Nog even en ze moesten naar binnen.

'Met die auto zou ik meeliften.' Robin wees naar een auto die in het avondlicht de snelweg op draaide.

Het was een oude Amerikaan met van die vleugelrandjes, Anna knikte. Ze zouden hard rijden, steeds harder, tot ze opstegen. Vrijheid, dat was ruimte, lucht, beweging. Dat moest haast wel.

'En dan leven we lang en gelukkig,' zei ze.

'Jij maakt ook overal verhalen van,' Robin gaf haar een zetje. Ze probeerde hem terug te duwen, verloor haar evenwicht, zakte over de rand van de vangrail. Robin stak haar een hand toe, trok haar omhoog en boog zich naar haar oor. Hij fluisterde: 'Maar wat is dat dan, gelukkig? Ik bedoel, wat is het nou echt?'

Dat vroeg hij vaak, hoe het echt zat. Anna had geen idee wat dat was, 'echt'. Net zoals 'geluk' trouwens, dat snapte ze ook niet goed. Ze wist wel wat ze wilde, dus daar hield ze zich aan vast.

Ze wilde weg.

Het verlangen groeide per dag, als aanzwellende koorts. Terwijl ze niet mishandeld werd. Er waren hier geen hamers. De ouders van Huize Landvoorzand schreeuwden niet. Nooit.

Maar soms verdween de lucht uit haar kamer als haar moeder de deur dichttrok. Soms schopte zij zelf zo hard tegen de deurpost dat haar tenen blauw werden. Elke dag wilde ze iets zeggen, iets waardoor ze haar zouden zien. Maar haar stem werd alleen maar zachter, alleen Robin verstond haar nog.

‘Het belangrijkste is,’ Robin staaarde naar de snelweg, ‘dat we in beweging blijven. Wie stilstaat sterft.’

Hij hield nogal van dat soort zinnen. *Bang zijn is geen optie. Wie stilstaat sterft.*

Daarom haatte hij Landvoorzand zo erg; er bewoog niks. Nog nooit had hij zoveel ‘ijzeren regelmaat’ gezien. Anna had er daarvoor nooit zo over nagedacht, maar ze wist meteen dat hij gelijk had.

Je moet goed op hem letten, zeiden ze de avond dat Robin werd binnengebracht in Huize Landvoorzand. Anna was toen nog twaalf en stond in haar pyjama boven aan de trap naar hem te kijken. Robin staaarde naar zijn afgetrapte gympen, de hele tijd. En toch was het alsof hij licht gaf. Ze wilde aan zijn zwarte haren voelen die stijf overeind stonden. Of ze haar vingers zou prikken. Ze dacht het en opeens keek hij op. Recht in haar ogen.

Een begeleider van de kindbescherming zei tegen Anna’s moeder. ‘Dit is een taaie, een echte survivor. Die luistert alleen naar zichzelf.’

Robin werd naar zijn kamer gebracht. Diezelfde avond liep hij weg. Gewoon door de voordeur naar buiten. In Huize Landvoorzand zat de voordeur niet op slot. ‘Niemand wil die kinderen, dus ze worden vanzelf weer teruggebracht.’ Dat had Anna’s vader een keer gezegd. Hij had het niet zelf verzonnen trouwens. Hij had een vriend die dat soort dingen zei. Soms luisterde Anna naar de verhalen van die vriend en dan hoorde ze dat de volgende dag allemaal terug van haar vader, alsof hij het zelf had bedacht.

De vriend van Anna’s vader kreeg gelijk: nog geen tien uur nadat Robin was weggelopen werd hij alweer teruggebracht, door de tante waar hij had willen schuilen. Dit keer

hulde hij. Het was de enige keer dat ze hem zag huilen. Zijn lichaam schokte, zijn gezicht was nat, er kwam geen enkel geluid. Ze had nooit iemand eenzamer gezien. Ze had bevroren op de trap zitten kijken.

Toen riep Anna's moeder iedereen bij elkaar voor een groepsgesprek. Althans, de grote kinderen. Het grut lag te slapen. Robin moest in het midden staan. Zijn ogen waren gezwollen, hij keek strak naar zijn gympen. Er waren op dat moment tien kinderen in huis, ze zaten vol. Ze zaten altijd vol. Anna's moeder verzamelde tehuis kinderen, liefst grut, tot een jaar of acht, maar ze had het niet altijd voor het zeggen. Zodra de kinderen ouder werden begonnen de regels te gelden. Er hing een lange lijst bij de deur. Als het nodig was verzon ze er ook regels bij, dan kwam er een nieuwe lijst.

Anna's moeder keek de kring rond, het langst naar Robin. 'Weglopen, kinders,' zei ze monter, 'doe je niet. Kun je het toch niet laten en ben je veertien of ouder,' – weer een blik op Robin – 'dan blijf je maar weg. Ik ga je niet zoeken. Ik ga niet van je wakker liggen. Ik heb wel wat beters te doen. Dat zijn de regels. En bovendien: het is hier toch leuk?' Dat laatste zei ze op een haast kinderlijk toontje.

'Ja het is hier leuk,' zeiden de kinderen allemaal braaf. Het had geen zin om iets anders te zeggen. Ging je tegen haar in, dan kreeg je corvee. De moeder van Anna, oppermoeder van Huize Landvoorzand, sloot nooit kinderen alleen op in hun kamer, zoals dat elders scheen te gebeuren. Ze sloeg niemand, had nog nooit gegild of gescholden. Ze gaf corvee, maar de echte straf was erger: ze keek nog dagen dwars door je heen. Je bestond niet. In niets. Ze vroeg niet hoe het was op school. Ze reageerde niet op je vragen of grappen. Werd je daar zelf schreeuwerig van, dan lachte ze. Een kort, parelend lachje.

Anna's broer Wiggert en ook Robin waren er iets minder van onder de indruk – zeiden ze – bij Anna werkte het. Misschien omdat ze zelf zo slecht onverschillig kon zijn. Ze bleef proberen het goed te maken, ze bleef glimlachen tot ze pijn bij haar kaken kreeg. Genegeerd worden gaf haar het gevoel dat ze in zichzelf verdween. Dat ze van binnenuit werd opgegeten.

Gelukkig was Robin er. Hij was haar boei. Ze moest haar best doen zich niet al te hard aan hem vast te klampen.

Het was bijna tijd om naar binnen te gaan, ze zaten nog steeds bij de oprit. Om tien uur werden de neuzen geteld. Anna was zenuwachtig aan het worden. Alsof de lucht al dikker werd, de zuurstof al uit de avond begon weg te sijpelen.

Robin verbaasde zich ondertussen over Anna's moeder die ook vandaag weer de hele dag opgewekte dingen had geroepen. 'Is ze dan echt nooit kwaad? Zelfs geen kibbeltje met je vader?'

Alsof Anna haar vaker zag dan hij.

'Ze is gewoon ...' Anna had toch het gevoel dat ze het antwoord moest weten. 'Misschien wel het tegenovergestelde van jou. Het leven zit haar te wijd. Haar lach is een elastiekje. Daar bindt ze alles mee samen. En verder blijft ze ... in de buurt.'

'In de buurt van wat?'

Anna haalde haar schouders op. Haar moeder at altijd hetzelfde ontbijt, hetzelfde middageten. Zelfs als ze één keer per jaar feestelijk eten liet thuisbezorgen omdat de vader van Huize Landvoorzand jarig was, dan was dat altijd pizza funghi, van dezelfde pizzabakker. Daar werd ze blij van, zei ze. Haar moeder ging zelfs het erf niet op als het niet hoefde. 'Ze blijft in de buurt van wat ze kent.'

Robin werd juist opstandig van altijd hetzelfde. Hij trok er al vanaf zijn elfde twee keer per jaar op uit. Hij noemde dat niet 'weglopen', hij noemde het 'de wereld veroveren'. Hij ging liften en keek hoe ver hij kwam. Hij ging alle wilde feesten af, dronk al bier op zijn tiende, rookte, lachte, danste. Liep hij vast dan haalde zijn vader hem op. 'Als ik belde sprong hij meteen in de auto,' zei Robin. 'Hij was lief. Voor hij gek werd.'

Binnenkort ging Robin weer weg, met als verschil dat Anna dit keer mee mocht. Nog een verschil met vroeger: ze zouden niet vastlopen. Ze zouden voor altijd doorgaan.

Anna was uit de vangrail geklommen, haar benen sliepen. Ze deed kleine stapjes heen en weer. Robin keek naar de bomen. 'Ik weet nog de dag dat ik hier aankwam en jou zag staan.' Hij toverde een mes uit zijn zak. Een Opinel, een uitklapmes. 'Een wit spookje boven aan de trap. Je ogen ontzettend groot en zwart. Ik voelde direct dat ik je kon vertrouwen.'

Hij zette het mes op zijn arm en duwde. Er was meteen bloed.

Wat doe je nou? wilde ze roepen, maar de ernst op zijn gezicht nam haar geluid weg. Ze lachte bijna, een hoog lachje, iets wat haar moeder zou doen.

'Maar ...' begon ze. Het bloed maakte dunne kronkelweggetjes langs de haren op zijn arm. Ze keek naar zijn gezicht, hij keek naar haar. Robin had de meest heldere ogen die ze kende.

Hij zei: 'Meestal kun je het niet zelf bepalen. Koop je net melk in de supermarkt, loopt er een prachtig meisje langs. *Beng*. Is dat een Belangrijk Moment. Snap je? Melk en meisje, dat wordt een mix.' Robin veegde wat bloed af aan zijn broek, keek weer naar haar. 'De volgende keer dat je

melk koopt denk je aan dat meisje. Kun je niks aan doen. Ik wil dat niet. Ik wil het zelf bepalen. Ik markeer dit moment. Hier. Nu.' Met een snelle haal zette hij nog een streep. En nog een. En nog een.

'Ik hou niet van melk,' zei Anna, in een poging iets luchtigs te zeggen. Vier bloedlijnen in zijn huid. Twee keer de letter V, twee vogels, hun vleugels raakten elkaar.

Robin zei dat het nachtvogels waren. 'Ik hou van de nacht, dan is er wat meer ruimte. Laten we vertrekken als het bijna donker wordt, binnenkort, na mijn vader.'

Met 'na mijn vader' bedoelde hij het bezoek aan zijn vader morgen. Hij ging erheen, voor het eerst sinds zijn moeder dood was.

Het had lang geduurd omdat Robin eerst zijn vader niet wilde zien en toen andersom. Maar nu wilde zijn vader wel. Er was een brief gekomen. Er was een afspraak gemaakt. Morgen om 13.30 uur werd Robin verwacht in de tbs-kliniek.

'Het gaat vast goed.' Anna probeerde niet naar het bloed te staren. Ze bestudeerde de lucht die grijs met rood kleurde. Vijf perfect ronde wolkjes op een rij. Boven hun hoofden toeterde een auto, een nieuwe belofte. Robin ging morgen naar zijn vader met verse vogels in zijn arm, als een bloederig bosje bloemen.